

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

3 mei 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Interpellatie van de heer Gerald Kindermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de nieuwe bouwvergunning voor het kloostercomplex in Opgrimbie
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het bouwen in kwelgebieden

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 3 mei 2001

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.04 uur.*

Interpellatie van de heer Gerald Kindermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de nieuwe bouwvergunning voor het kloostercomplex in Opgrimbie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Kindermans tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de nieuwe bouwvergunning voor het kloostercomplex in Opgrimbie.

De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de voorzitter, als ik me dat goed herinner, is het aanvechten van Goede-Vrijdagbeslissingen blijkbaar een lot dat liberale ministers is beschoren. Na de bekendmaking van de beslissing over de vergunning van het omstreden klooster in Opgrimbie voelden vriend en vijand zich geroepen om commentaar te leveren. Men kan zich evenwel de vraag stellen wie in dit dossier nu net vriend of vijand is.

Mijnheer de minister, bijna tegelijkertijd met uw ontkenning van enige druk van het koninklijk hof, sneerde minister Anciaux dat 'vriend Dirk' duidelijk onder druk van het hof had gehandeld. Hoewel hij meestal zeer alert is, ontwaarde de minister-president vorige week geen tegenspraak in de verklaringen van minister Anciaux en van uzelf. De heer De Gucht, voorzitter van de VLD, deed er achteraf nog een schepje bovenop door publiekelijk afstand te nemen van de getroffen beslissing. Hij heeft hierbij gewoonweg het platte discours van het Vlaams Blok overgenomen. Volkomen te kwader trouw heeft de heer De Gucht het dossier Opgrimbie tegenover het afbreken van de woning van de kleine man geplaatst. Blijkbaar is volgens hem

voor de koning en voor de bisschop alles mogelijk. Samen met de heer Tobback heeft de heer De Gucht verklaard dat het dringend tijd wordt om de koninklijke voorrechten af te schaffen. Tot op heden heeft geen enkele meerderheidspartij evenwel een initiatief in die richting genomen. Als een boodschap in de media goed overkomt, is alles blijkbaar in orde.

De heer De Gucht, die steeds meer aan het orakel van Delphi doet denken, is trouwens nog verder gegaan. Hij vindt dat er op Vlaams niveau een vangnet moet komen voor alle zonevreemde gebouwen, huizen en bedrijven. Op die manier wil hij de eigenaars rechtszekerheid geven. Dit gaat een stuk verder dan het door de Vlaamse regering principieel goedgekeurde ontwerp van decreet, waarin dit vangnet niet voorkomt. Blijkbaar heeft voorzitter De Gucht het motto : 'Luister naar mijn woorden, maar kijk niet naar de daden van mijn ministers of van mijn regering'.

Niettegenstaande de straffe verklaringen van de heren De Gucht en Tobback is tot op heden geen enkel decretaal initiatief genomen. Er zijn geen interpellaties gehouden of moties ingediend. Er is wel blabla, maar er is geen boemboem.

Ondertussen gaat men voorbij aan het feit dat dit hele dossier is gebaseerd op een beslissing van de Vlaamse regering van 1991. Toen was de heer Waltiel de liberale minister van Ruimtelijke Ordening. Samen met de CVP en de SP maakten ook huidig minister Sauwens en huidig minister-president Dewael toen al deel uit van de Vlaamse regering.

Mijnheer de minister, in eerste instantie hebt u uw Goede-Vrijdagbeslissing moedig verdedigd. Enkele dagen later hebt u echter de indruk gewekt dat u afstand neemt van uw eigen beslissing. Ik vraag me af of het dossier op die manier geen processie van Echternach riskeert te worden.

Kindermans

Momenteel wordt het klooster verder afgewerkt. Binnen enkele jaren zal de Raad van State het dossier misschien terug naar af sturen. Misschien rekent de minister erop dat hij tijdens de volgende regeerperiode de kelk van de ruimtelijke ordening aan zich zal kunnen laten voorbijgaan. Het voortdurend doorschuiven van verantwoordelijkheden en de constante tegenspraak bij verschillende politici creëert ongetwijfeld rechtsonzekerheid, onbegrip en zelfs burgerlijke ongehoorzaamheid. De onverantwoorde en demagogische bemerkingen van sommige leden van de meerderheid voeden de antipolitiek. Dit is koren op de molen van het Vlaams Blok.

Mijnheer de minister, uw niet mis te verstane verklaringen dat de politiek niet over bakstenen moet oordelen, heeft ons verontrust. U hebt gesteld dat rechtscolleges het handhavingsbeleid moeten beoordelen en dat ze de finale beslissingen in concrete dossiers moeten nemen. U stelt de rechtscolleges in de plaats van de bevoegde minister. Dit is een onvoorstelbare vlucht voor verantwoordelijkheden. Moeten de Vlaamse schepencolleges die met moeilijke keuzes worden geconfronteerd hier een voorbeeld aan nemen ?

De CVP pleit uitdrukkelijk voor een klare wetgeving en voor politieke verantwoordelijkheid. De kakofonie die verschillende leden van de Vlaamse regering en van deze meerderheid laten horen, is gewoonweg onfatsoenlijk. In een regering draagt men immers samen de lusten en de lasten. De CVP steunt ondubbelzinnig de beslissing van vrijdag 13 april 2001. Deze beslissing ligt in de lijn van alle vorige politieke beslissingen omtrent dit dossier. Op 10 juli 1991 heeft de Vlaamse regering bepaald dat de hoofdbestemming van de zone groengebied is, maar dat werken of handelingen die nodig of nuttig zijn voor het inrichten van het gebied als een koninklijk domein zijn toegelaten.

Ik zou u een aantal vragen willen stellen. Wat denkt u over de uitspraken van minister Anciaux en van de heer Swennen, die heeft verklaard dat minister Stevaert deze beslissing nooit zou hebben genomen ? Heeft het dossier Opgrimbie consequenties voor het handhavingsbeleid van de Vlaamse regering ? Wat is momenteel, nu hij de uitspraken van zijn eigen partijvoorzitter heeft gehoord, het standpunt van de minister over de zonevreemde gebouwen ? Wat zal de minister doen om de rechtszekerheid in de ruimtelijke-ordeningsproblematiek in Vlaanderen te herstellen ?

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mijnheer de voorzitter, het is reeds de derde keer dat ik hier op dit dossier terugkom. Ik hoop dat deze derde keer ook de goede keer zal zijn. Ik wil dit voorlopig evenwel nog in het midden laten.

Ik zit nog steeds met een aantal vragen. In januari 2001 heb ik een vraag om uitleg gesteld. De minister heeft toen een goede indruk gemaakt door te stellen dat dit dossier een bouw dossier als een ander was, dat hij het ook als dusdanig wenste te behandelen en dat hij van plan was om zijn administratie uitvoerig te bevragen. Het is me momenteel niet duidelijk op welke wijze de administratie een advies heeft kunnen finaliseren en voorleggen. De inhoud van dit advies is me al evenmin bekend.

Een aantal van de elementen waarop de minister zich beroept, wekken bij mij gemengde gevoelens op. Is een koninklijk domein hetzelfde als een militair domein ? Deze domeinen worden op de gewestkaarten alleszins verschillend ingekleurd. Geldt voor een koninklijk domein hetzelfde als voor een militair domein ? In Knack heeft de heer Vermeulen gesteld dat dit zou betekenen dat enkel de directeur-generaal en de minister bouwvergunningen kunnen verlenen. Hiertoe zou in 1991 een protocol zijn opgesteld. De minister heeft zich bij het formuleren van zijn uiteindelijke beslissing op dit protocol beroepen. Ik vraag me evenwel af wat het juridisch gewicht van een dergelijk protocol is.

In hetzelfde artikel in Knack heeft de heer Vermeulen tevens gesteld dat het advies aan toenmalig minister Kelchtermans eigenlijk een afgedwongen advies was. Minister Kelchtermans heeft toen blijkbaar gezegd dat hij zich verzekerd wist van de nodige politieke dekking. De heer Vermeulen en zijn medewerkers wisten indertijd blijkbaar nog niet dat het perceel waarop het klooster moest worden gebouwd in 1992 al door de koning was geschonken.

In mijn actuele vraag over dit onderwerp heb ik al de vraag gesteld wie nu eigenlijk de eigenaar van het perceel was op het ogenblik dat de bouwwerken moesten beginnen. Door de schenking is het perceel immers aan het koninklijk domein onttrokken. Dit betekent dat er een andere eigenaar was. Voor die nieuwe eigenaar gelden uiteraard andere verplichtingen dan voor de koning. Dit betekent dat men in dat geval niet langer kan terugvallen op het voornoemde protocol uit 1991.

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer de voorzitter, als enige Maasmechelaar in het Vlaams Parlement wil ik me ook even in dit debat mengen. Opgrimbie is tenslotte nog altijd een deelgemeente van Maasmechelen. Ik wil duidelijk stellen dat niet alle Maasmechelaren tegen een klooster zijn. Ze zijn wel allen tegen de gevoerde procedure.

Een oude zegswijze vertelt ons dat iedereen gelijk is voor de wet. Een al even oude volkswijsheid voegt daar weliswaar aan toe dat de ene al wat gelijk is dan de andere. Het ondertussen beruchte dossier van de bouwvergunning voor het klooster van Opgrimbie op het al even berucht geworden koninklijk domein is een van de beste illustraties van deze wijsheid die we in dit land ooit zullen meemaken. Ik geef een korte samenvatting van het vervolgverhaal.

Volgens het gewestplan Limburg is het koninklijk domein gelegen in een groengebied. Volgens een testamentaire wilsbeschikking van koning Boudevijn werd een deel van het domein geschonken aan het bisdom Hasselt, op voorwaarde dat er een klooster zou komen. De administratie Ruimtelijke Ordening van het Vlaams Gewest gaf een negatief advies op een eerste bouw aanvraag.

Bisschop Schreurs diende een nieuwe aanvraag in, die zonder tussenstappen rechtstreeks door toenmalig CVP-minister Kelchtermans aan Ruimtelijke Ordening werd bezorgd. De directeur ervan werd zodanig onder druk gezet dat hij een vergunning afleverde, zelfs tegen de wil van de administratie in. De Raad van State vernietigde de beslissing op basis van procedurefouten.

Rekening houdend met de gemaakte fouten, werd er een nieuwe aanvraag ingediend. Ditmaal werden het schepencollege en de gemeenteraad van Maasmechelen niet meer om een advies gevraagd. De Maasmechelse bevolking was niet belangrijk genoeg meer om in dit dossier nog een zeg te hebben.

Thans maakt de minister zijn beslissing bekend. We merken dat hij niet de minste aandacht schenkt aan de natuur en de ecologische waarde van het gebied. Hij heeft enkel oog gehad voor de aanvrager en diens gevolg. De minister werd door de aanvrager en diens gevolg zodanig onder druk gezet dat hij tegen zijn eigen overtuiging in een beslissing heeft genomen die zeker niet pleit voor enig verantwoordelijkheidsgevoel.

Hij neemt een beslissing op een wijze dat die de meeste kans maakt om gecontesteerd te worden. Om klacht in te dienen bij de Raad van State zal

hij zeker wel volk vinden. Alle coalitiepartijen zullen hem hiervoor desnoods wel volk bezorgen. Bij de Raad van State zitten we weer met de toepassing van die oude zegswijze : dat iedereen gelijk is voor de wet, maar dat er toch zijn die gelijk zijn. Ook het hof zal bij de Raad van State wel maatjes vinden die bereid zijn om als slippendrager op te treden.

Wat doet er zich nu voor bij de coalitiepartners ? Alle meerderheidspartijen proberen zich te profileren als de tegenstanders van deze beslissing. Agalev, de partij die ooit nog wel eens enige bezorgdheid voor de natuur heeft getoond, maar thans andere doelgroepen onder haar kiezers wil herbergen, vindt het schandalig en onbegrijpelijk. De ministers Vogels en Dua horen we niet. Zij hebben het lef niet om uit de regering te stappen. Immers, ze weten dat er in België waarschijnlijk niemand meer gevonden zal worden die nog een regering met de groenen zal vormen.

VU&ID, van wie minister Sauwens destijds nog bereid gevonden werd om te betogen tegen de komst van het klooster, gebruikt eveneens veel verbaal geweld. Thans merken we de ministers Sauwens en Anciaux niet meer op. Minister Anciaux vinden we wel nog bereid om de omheining in Kleine Brogel plat te trappelen. De omheining rond het klooster betekent voor hem het einde van de wereld. Ook hij zal weten dat er niemand meer gevonden zal worden om hem nog in een regering op te nemen.

De SP werpt zich thans op als de meest klerikale partij van Vlaanderen. De SP'ers vinden kloosters nuttig, want het geeft bezinningsmogelijkheden. Ook zij vinden wel wat gebrabbel om zich tegen het bouwwerk af te zetten, maar uiteindelijk vinden ze twintig nonnetjes in een bos belangrijker dan een regeringscrisis.

Mijnheer de minister, dankzij het bestaan van de Raad van State hebt u hier een comfortabele beslissing kunnen nemen. Toch willen wij nog een antwoord op de volgende vragen. Welke argumenten hebt u gebruikt om te beslissen dat de bouw van een onthaalklooster verenigbaar is met de hoofdbestemming groengebied ? Het desbetreffende gedeelte is voorwerp van een schenking, waardoor het niet langer deel uitmaakt van het koninklijk domein. Welke gevolgen heeft dit voor de bestemming van dat voormalig gedeelte van het koninklijk domein ? Is uw beslissing in overeenstemming met deze gevolgen ? Met welke argumenten kunt u dit aantonen ?

Boutsen

Bent u op enige wijze onder druk gezet om u in deze of gene zin uit te spreken? Indien ja, door wie en op welke manier? In uw beslissing geeft u aan dat de nonnetjes het klooster verder mogen afwerken. Is dit een daad van goed bestuur? Men laat immers de mogelijkheid open dat de Raad van State uw beslissing zal vernietigen. Wie zal er dan opdraaien voor de sloop- en andere kosten? U bent het best geplaatst om te weten of er bij de uitvoering van de werken in de huidige fase een bouwovertreiding is, aangezien een bepaald gedeelte niet volgens de vergunde plannen opgetrokken zou zijn. Indien dit zo is, wie gaat dan deze bouwovertreiding regulariseren?

Mijnheer de minister, wat gebeurt er met de mensen die een vonnis hebben in natuurgebieden? Wat gebeurt er met de mensen die te goeder trouw gekocht hebben ten gevolge van gebrekkige inlichtingen van de notaris? Wat gebeurt er met bouwovertreidingen in woonzones, in KMO-zones, in recreatiegebieden of in agrarische gebieden? Wat gebeurt er met de dwangsommen? Worden ze beperkt in tijd of blijft men mensen ruïneren? Waarom zou men nog onderscheid maken tussen het betalen van een meerwaarde en het opleggen van een dwangsom? Hoe groot is uw vertrouwen in uw administratie, aangezien we menen vast te stellen dat gelijkheidsbeginselen door die administratie worden geschonden omdat menig vonnis niet wordt betekend?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, iedereen zal wel weten dat wij dit een slechte vergunning vinden. De prioriteit moet gaan naar kwetsbare gebieden. Hier heeft men zich daar blijkbaar niet aan gestoord. Ik zal het niet over het juridische aspect hebben. Dat zal de Raad van State nog wel doen.

In ieder geval heeft men een zeer slecht signaal gegeven, zowel aan de publieke opinie als aan de administratie. In deze commissie is al herhaaldelijk gezegd dat die administratie, gezien de veranderingen in de wetgeving, hard aan het werk is om haar achterstand in te halen. Het is niet meer dan logisch dat ze zich door deze beslissing in de rug geschoten voelt.

De CVP-fractie spreekt over een klare wetgeving. Daarover wil ik toch het volgende zeggen. In dit dossier worden we eigenlijk geconfronteerd met het resultaat van een wetgeving die vanaf 1991 is

opgebouwd, precies om dit mogelijk te maken. Men heeft dit onder andere gedaan door die koninklijke bestemming er op dat moment in te stoppen. Sommigen zouden dus wel eens de hand in eigen boezem mogen steken.

We moeten deze zaak ten gronde aanpakken. De heer Tobback heeft al aangekondigd dat hij een initiatief zal nemen in verband met die koninklijke bestemmingen. Dat willen wij zeker steunen.

Ik wil toch ook ingaan tegen de vraag van de heer Kindermans over de gevolgen voor het handhavingsbeleid. Eigenlijk gaat het hier niet over handhaving maar wel over vergunningsverlening. Het gaat hier over de manier waarop men dit alles over een periode van tien jaar heeft opgebouwd. Eigenlijk vind ik dit dus nog veel erger. Handhaving gaat immers over iemand die de wet overtreedt. Hier zijn echter vergunningen toegestaan die niet in de geest van de wet zitten. Zoals gezegd, vind ik dat dus eigenlijk nog veel erger.

Mijnheer de minister, met het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening willen we voorkomen dat er nieuwe zonevreemde situaties ontstaan. Daarom is de wet verstrengd en hebben we gezegd dat er planologische oplossingen moeten komen. Wat u hier echter doet met de vergunning voor dat kloostercomplex, is het creëren van nieuwe zonevreemdheid.

Ik hoop dat u zeer duidelijk kunt zeggen dat Opgrimbie het sluitstuk is van wat er in het verleden inzake ruimtelijke ordening en inzake vergunningenbeleid allemaal is gebeurd. Op die manier kunnen we dan nu vertrekken vanuit de principes van het regeerakkoord, het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het decreet op de ruimtelijke ordening. Op die manier geeft u ook aan de administratie een duidelijk signaal dat men binnen die wettelijkheid zal opereren.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Ik kan me bij dat laatste alleen maar aansluiten. Ik heb al op alle mogelijke manieren duidelijk gemaakt wat mijn fractie en ikzelf denken van deze vergunning en van de wijze waarop ze is afgeleverd. Ik zal dat niet herhalen. Ik heb al aangekondigd dat de SP een voorstel van decreet zal indienen om een einde te maken aan deze koninklijke prerogatieven. Dat zal zeer binnenkort gebeuren.

Ik wil toch een vraag stellen. In zijn verklaringen heeft de minister zich duidelijk verstopt achter de

Tobback

stelling dat de Raad van State nu maar een uitspraak moet doen. Wat dat betreft, kan ik hem geruststellen : de Raad van State zou daarover hoe dan ook een uitspraak doen. Er was altijd wel iemand naar de Raad van State gestapt. Alleen heeft men op deze wijze ervoor gezorgd dat er voldoende feiten worden gecreëerd, om achteraf, na een eventueel arrest van de Raad van State, voor nog grotere problemen te staan. Als de vergunning vervalt, wordt het bouwwerk illegaal.

Ik hoop dat bij de Raad van State voldoende beroepseer leeft om de principes die men zelf heeft afgekondigd, ook toe te passen. Ik heb spijtig genoeg de bouwvergunning nog altijd niet gezien. De concrete motivatie voor het verlenen van deze bouwvergunning ken ik niet. Eerlijk gezegd : er wordt daarover vanalles gezegd. Er worden parallellen getrokken met de toestand van militaire domeinen. Dat is volkomen onterecht. Er wordt gesuggereerd dat het bijzonder-bestemmingsvoorschrift de bouw van een klooster zou legitimeren. Volgens mij is dat niet zo. Er worden nog andere juridische opvattingen en juridismen aangehaald om de beslissing te rechtvaardigen.

Eerlijk gezegd, er was een zeer eenvoudige motivering beschikbaar. Ze is van de eerste tot de laatste letter neergeschreven. Daaruit blijkt dat deze vergunning in geen geval moest worden toegekend. Deze motivering is verwoord in het rapport dat de auditeur heeft opgesteld naar aanleiding van de eerste procedure bij de Raad van State. De Raad van State heeft de eerste vergunning vernietigd op basis van procedurefouten, maar het verslag van de auditeur is inhoudelijk gemotiveerd. Daarin is zeer gedetailleerd, over verscheidene bladzijden, uiteengezet waarom deze aanvraag niets te maken heeft met de koninklijke privileges. Hij legt uit dat dit zelfs geen betrekking meer heeft op de eigendommen van de koning, en de koninklijke privileges dus niet van toepassing zijn. Er waren dus meer dan redenen genoeg om de vergunning te vernietigen.

Ik heb een eenvoudige vraag voor de minister : waarom was het zo moeilijk om die eenvoudige, kant-en-klare motivering van de auditeur van de Raad van State over te nemen, en dus gewoon 'neen' te zeggen ? Hoe dan ook was men bij de Raad van State terechtgekomen, maar dan wel via de goede weg.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, mede naar aanleiding van de mondelinge vragen van 17 april 2001 heb ik geprobeerd om in alle duidelijkheid te antwoorden. De heer Kindermans vraagt me of het dossier afgesloten is. Het antwoord luidt 'ja', zoals dat het geval is met alle dossiers waarvoor de minister van Ruimtelijke Ordening bij ministerieel besluit in laatste aanleg een beslissing heeft getroffen.

Tezelfdertijd moet ik daar iets aan toevoegen dat echter niets te maken heeft met de wil me te verstoppen. Zoals voor andere dossiers bestaat de mogelijkheid dat de genomen beslissing aangevochten wordt bij de Raad van State. Ik wens die eventualiteit – en ook de uitspraak van de Raad van State – af te wachten vooraleer uitspraken te doen over wat zal moeten gebeuren. Ik heb altijd gezegd dat ik me zou neerleggen bij de uitspraak van de Raad van State. We zullen consequent uitvoeren wat het administratief hoogste rechtscollege van dit land oordeelt. Ik heb in alle duidelijkheid al gezegd dat de zaak is afgehandeld als de Raad van State van oordeel is dat het klooster niet verenigbaar is met de bestemming 'koninklijk domein'. Ik zal geen enkel initiatief nemen om in dat geval een planologische bijsturing voor dit gebied door te voeren, en ik neem aan dat dit voor de regering in haar geheel geldt. Als de Raad van State oordeelt dat er procedurefouten zijn gemaakt – er zijn evenveel argumenten pro als contra -, dan zal de Vlaamse overheid proberen de procedurefouten te herstellen. Dat is zo gebeurd voor alle dossiers die mijn voorgangers en ik hebben beheerd. In de pers – en onlangs ook aan de federale minister van Binnenlandse Zaken – heb ik gevraagd dat de Raad van State zich ten gronde zou uitspreken over dit soort van dossiers met enorme rechtsgevolgen. Ik ben wellicht niet de enige die had gewenst dat de Raad van State dat al in 1995 had gedaan. De Raad van State heeft toen geoordeeld de bouwvergunning niet te moeten schorsen. In het licht van de gangbare rechtspraak van de Raad van State betekent dit dat het rechtscollege ervan uitging dat er geen ernstig en onherstelbaar nadeel aan het gebied zou worden berokkend.

Ik kan alleen maar lezen wat er is beslist. In 1999 oordeelde de Raad van State dat er een procedurefout is gemaakt. Op basis van die beslissing hebben we de procedure overgedaan vanaf het punt waar het verkeerd is gelopen. In beroep heeft de bestendige deputatie een bouwvergunning uitgereikt. In het verleden heeft de gemeente wel een positief advies uitgebracht voor een stedenbouwkundig attest, maar heeft zij bij de behandeling van de bouwvergunning geen gebruik gemaakt van de mo-

Van Mechelen

gelijkheid om te adviseren – in positieve of negatieve zin. Er was dus een positief advies voor een stedenbouwkundig attest van de gemeente en een goedkeuring van de deputatie. Het kwam aan de minister toe om al dan niet in te gaan op de argumenten van de gemachtigd ambtenaar. Zoals gezegd heb ik de beslissing om al dan niet in beroep te gaan tegen een beslissing van de bestendige deputatie overgelaten aan de gemachtigd ambtenaar, de huidige stedenbouwkundig ambtenaar. Dat laatste geldt overigens voor alle dossiers.

Het beroep van de stedenbouwkundig ambtenaar heeft ervoor gezorgd dat ik verplicht was dit dossier te behandelen. Als de deputatie een negatief advies had verleend, dan was het dossier nooit op mijn tafel terechtgekomen. Sinds de decreetsaanpassing was er, na een negatieve beslissing van het college op basis van een negatief advies van de gemachtigd ambtenaar en na een negatieve beslissing van de deputatie, geen hoger beroep meer mogelijk bij de bevoegde minister. De bestendige deputatie heeft dus gebruik gemaakt van haar prerogatieven.

Vandaag doen we er goed aan de uitspraak van de Raad van State af te wachten. In een brief aan minister Duquesne heb ik erop aangedrongen om in overleg met de Raad van State bij moeilijke bouw-dossiers niet het meest eenvoudige rechtsmiddel – zoals het inroepen van een procedurefout of een onvolledig dossier – te gebruiken, want dat kan enorme gevolgen hebben. Het is beter om een oordeel ten gronde te vellen, zodat de Raad van State het beleid corrigeert en ondersteunt, en niet post factum – soms jaren later – de beleidsmakers terugfluit. Dit is dus geen poging om me te verschuilen achter iets, maar wel een vraag om duidelijkheid : ofwel is dit verenigbaar, ofwel is dit het niet. Als de Raad van State oordeelt dat het niet verenigbaar is, dan belandt het dossier terug bij de deputatie. Het lijkt me logisch dat deze bouwvergunning dan zal worden geweigerd. Wanneer dat gebeurt, begint de procedure van het instellen van de herstellvordering. De burgerlijke rechter zal dan oordelen over de vraag welke herstellvordering nodig is. U kent de gradaties terzake. Daarover zal op dat ogenblik een vonnis moeten worden geveld. Ter verduidelijking wil ik nog even zeggen dat de administratie geen enkel voorbeeld kan geven van een dossier waarin een wettelijke bouwvergunning werd afgeleverd die nadien vernietigd werd en waarbij de afbraak nadien werd gerealiseerd. Ik heb dit laten nakijken.

Wat het handhavingsbeleid betreft, blijf ik bij het standpunt verwoord in het regeerakkoord. Ik sluit

me aan bij mevrouw Vertriest : men kan een gebouw opgericht met een wettelijke bouwvergunning – en monseigneur Schreurs heeft die vergunning in 1994 gekregen van Ruimtelijke Ordening – niet vergelijken met constructies die compleet illegaal zonder enige bouwvergunning werden opgericht. Het is natuurlijk moeilijk om dit uit te leggen aan de publieke opinie.

Dan was er de vraag over de decretale initiatieven inzake zonevreemdheid. Ook daar probeert de Vlaamse regering om consequent de eigenaars die rechtszekerheid te geven die ze verdienen, met alle beperkingen die daarmee gepaard gaan. Het lijkt me niet nodig nogmaals alle initiatieven terzake op te sommen. Zowel inzake zonevreemde monumenten als zonevreemde bedrijven en woningen hebben het oorspronkelijke decreet en de eventuele decretale aanpassingen waarover het parlement in zijn wijsheid zal moeten oordelen, maar één betrachting : rechtszekerheid geven aan degenen die met een wettelijke vergunning hebben gebouwd. De beslissing over het ontwerp van decreet werd op 30 maart jongstleden goedgekeurd door de Vlaamse regering. Momenteel loopt de adviesprocedure bij de SERV en de MINA-raad. Op basis daarvan zal het voorontwerp van decreet worden aangepast. Dit zal dan worden ingediend bij de Raad van State en na aanpassing worden voorgelegd aan het parlement.

Mevrouw Janssens, u stelde een vraag over de vergelijking tussen een militair domein en een koninklijk domein. U weet dat ik met alle protagonisten in dit dossier een gesprek heb gevoerd om te achterhalen wat heeft geleid tot deze besluitvorming in 1994. Volgens toenmalig minister Waltniel heeft men toen gezocht naar een oplossing naar analogie met militaire domeinen. Om een aantal redenen werden bouwvergunningen voor die domeinen op een andere wijze behandeld dan die in het gewone circuit. In het licht daarvan is men met het bijzonder voorschrift koninklijk domein voor de dag gekomen. Dat is natuurlijk niet hetzelfde als een militair domein, maar de inspiratie en de doelstelling waren vergelijkbaar. Op basis van het bestemmingsvoorschrift koninklijk domein is er tussen de bevoegde minister en de verantwoordelijke van het hof een protocol afgesloten, dat bepaalde dat bouwaanvragen van het koninklijk hof rechtstreeks bij de minister, dus bij de directeur-generaal Ruimtelijke Ordening, zouden worden ingediend. De fout die in dit dossier is gebeurd is de volgende : als gevolg van de schenkingsakte van koning Boudewijn van 8 december 1992 was niet meer het koninklijk hof, maar wel het bisdom Limburg eigenaar geworden van de grond. In die hoedanigheid

Van Mechelen

heeft de bisschop van Limburg, monseigneur Schreurs, de bouwaanvraag ingediend. Deze aanvraag werd rechtstreeks behandeld door de directeur-generaal. Volgens de Raad van State was dit een procedurefout : dat is dan ook de reden voor de vernietiging van de bouwvergunning door de Raad van State.

Dan is er de kwestie van de zonerings op het gewestplan. Of een eigendom nu van u of van mij is, als die in een woonzone ligt, heeft dit natuurlijk geen belang. Het bestemmingsvoorschrift is van toepassing op de zone die erdoor wordt gedekt. Het zal natuurlijk interessant zijn om terzake een definitieve uitspraak van de Raad van State te krijgen.

Dan is er de discussie, op gang gebracht door de heer Tobback en mevrouw Vertriest, over de noodzaak of het recht om een dergelijk bijzonder voorschrift in stand te houden. Als er daarover een voorstel van decreet wordt ingediend zullen we dat beoordelen en zal het parlement erover stemmen. Na alles wat er is gebeurd, meen ik dat iedereen ervan overtuigd is geraakt dat de beslissing van 1994, die geleid heeft tot de bouwvergunning, en het criterium van het koninklijk domein voor discussie vatbaar zijn. Voor alle duidelijkheid herhaal ik dat er een bouwvergunning werd gegeven door de hoogste ambtenaar van de administratie Ruimtelijke Ordening.

Over dit dossier is met de administratie vrij veel overleg gepleegd, maar vanzelfsprekend berust de verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke beslissing alleen bij mij. Ik wil daar geen enkele ambtenaar verantwoordelijk voor stellen. Dit is het resultaat van heel wat gesprekken, waarbij we alle mogelijkheden terzake in kaart hebben gebracht. We hebben borden vol geschreven om dit te onderzoeken. Ik meen dat ik mijn verantwoordelijkheid heb genomen. Het is het recht van elke burger van dit land om deze beslissing administratief aan te vechten bij de Raad van State. Ik kan alleen maar zeggen dat ik me volledig zal neerleggen bij de uitspraak van de Raad van State. Is die positief, dan is het dossier afgesloten. Is die negatief, dan begint de burgerlijke procedure over de herstellvordering.

De voorzitter : De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de minister, u weet dat onze fractie inhoudelijk volledig akkoord gaat met de door u genomen beslissing. We

pleiten er alleen voor dat deze beslissing niet vrijblijvend zou zijn. We hebben er wat moeite mee dat u de houding van de Raad van State al hebt ingecalculeerd. U moet onafhankelijk beslissingen nemen, zonder na te denken over wat de rechterlijke macht nadien zou kunnen doen. Ik hoop dat u uw beslissing op die manier hebt genomen. We zien een tegenstelling tussen het pleidooi voor het veelgeprezen primaat van de politiek, waarover ook minister-president Dewael het vaak heeft, en het feit dat steeds meer opdrachten aan rechtscolleges worden toevertrouwd. Ik heb het over overheidsbenoemingen allerhande en over asielpcedures. Nu stelt u voor om in de toekomst het handhavingsbeleid toe te vertrouwen aan een rechtscollege. Dat vinden we geen goede zaak. De politieke verantwoordelijkheid moet in handen van de democratisch verkozen vertegenwoordigers van het volk blijven.

U walste zeer handig over de tegenstellingen binnen uw meerderheid heen. U hebt er eigenlijk niet op gereageerd. Telkens wanneer het over dit onderwerp gaat, krijgt de publieke opinie verschillende meningen te horen van diezelfde meerderheid. De uitspraken van de heer Tobback en van uw partijgenoot Dedecker, die een steeds groter Van Rossem-gehalte krijgt, in het programma Zwart/Wit doen bij mij heel grote vragen rijzen over de samenhang binnen deze regering.

Ten slotte wil ik ook nog aankondigen dat we een met redenen omklede motie zullen indienen.

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord ;

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mijnheer de minister, u hebt een duidelijk antwoord gegeven op mijn vragen. Wel heb ik gemengde gevoelens wanneer u zegt dat dit uw politieke beslissing is, en dat u de administratie daarvoor geen verantwoordelijkheid wilt laten dragen. Enerzijds lijkt dit een respectabele wijze om tot een beslissing te komen. Anderzijds gaat u daarmee voorbij aan de ambtenarij, die toch de opdracht heeft om een advies te geven, ook in delicate aangelegenheden en dossiers. Het is ook daarom dat ik gemengde gevoelens koester over dit aspect van uw antwoord.

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Voor alle duidelijkheid, ik zit hier eigenlijk voor de Maasmechelaars. Ik wil even terugkomen op het feit dat het schepencollege van Maasmechelen in 1999 de mogelijkheid heeft gehad om een advies uit te brengen. Het schepencollege heeft hier evenwel van afgezien. Ik

Boutsen

vraag me af of het schepencollege hiervan wel mocht afzien. Was het niet verplicht om een advies uit te brengen ?

Het kwaad is eigenlijk in 1995 geschied. Toen heeft minister Kelchtermans de burgemeester de opdracht gegeven om het dossier rechtstreeks, zonder inmenging van het schepencollege of van de gemeenteraad, naar Brussel over te brengen.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Ik stel vast dat ik op mijn vraag geen inhoudelijk antwoord heb gekregen. Aangezien ik er zelf geen zou kunnen geven, kan ik dit de minister evenwel niet kwalijk nemen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Kindermans en door de heer Boutsen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het bouwen in kwelgebieden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het bouwen in kwelgebieden.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, vooral bij het uitvoeren van werkzaamheden dient de Vlaamse overheid rekening te houden met de bestaande wateroverlast. Vooral de ruimtelijke invulling van de Vlaamse gemeenten, waarbij men nieuwe woongebieden aansnijdt, verdient hierbij de nodige aandacht.

In het verleden heeft men bij het inkleuren van BPA's of van woongebieden enkel rekening gehouden met de ligging van het betrokken gebied ten opzichte van een centrum of van belangrijke verbindingswegen. Hierbij heeft men nooit rekening gehouden met de ecologische of de natuurlijke toestand van een gebied. Hierdoor bevinden veel van deze woongebieden zich momenteel in ecologisch zeer rijke gebieden. Deze gebieden zijn tevens van groot belang voor de waterhuishouding van de gemeenten.

Kontich is een zeer waterrijk gebied met veel broeken en beemden. Het Broekbos is een laaggelegen, drassig bos. Beemden zijn waterrijke weilanden. Veel Kontichse straten ontleen hun straatnaam overigens aan deze beemden.

Om de waterhuishouding niet te verstoren, dient men bij het invullen van de gemeente rekening te houden met al deze bossen en beemden. De verdere invulling van het BPA-centrum veroorzaakt in de gemeente Kontich momenteel problemen. Dit BPA omvat immers een zeer waterrijk gebied.

Professor Van Passen, die de geschiedenis van Kontich heeft onderzocht, heeft geschreven dat de Boutersembeek in dit gebied ontspringt. De hier gelegen vliet zorgde vroeger voor een aanvoer van zuiver water naar het Sint-Jansplein te Kontich. Een rioleringsstelsel van uit klei opgetrokken elementen voerde dit water vervolgens via de Ganzenpoel naar de Boutersembeek.

Uit cartografisch onderzoek blijkt dat het BPA-centrum een gebied met een rijke bronvorming betreft. Bovendien vertoont dit gebied een sterke glooiing. Deze glooiing vangt aan bij het stadion en gaat in de richting van Kontich-kazerne. De TAW-hoogtelijn van 21 meter, die het peil te Oostende voorstelt, neemt hierbij geleidelijk af met 1 meter per 100 meter. Op een afstand van 500 meter levert dit reeds een verschil van 5 meter op. Deze sterke glooiing gaat steeds in de richting van een middengebied. Hierdoor vormt het BPA-centrum eigenlijk een kwelgebied, wat een andere term is voor een zeer rijk watergebied.

Vroeger ontving de Boutersembeek het water van alle bronnen in het gebied. Vroeger waren hier talrijke brouwerijen gevestigd. De aanwezigheid van die brouwerijen bevestigt de theorie over de hoogtelijnen en de brongebieden. De brouwerijen waren alle aan de rand van de TAW-hoogtelijn van 21 meter gevestigd. Momenteel wil men evenwel een deel van het BPA-centrum, namelijk het BPA 1 quater, bebouwen. Heel wat mensen stellen zich

Van den Eynde

vragen bij de mogelijke gevolgen van de bebouwing van dit kwelgebied.

Het gemeentebestuur kan nog steeds geen uitsluitend geven over de oppervlakte van de geplande bebouwing. De bouwpromotor wil een gebied van 4,3 tot 4,6 hectare bebouwen met appartementsgebouwen van vijf bouwlagen. Om aan de eisen op het vlak van parkeermogelijkheden te voldoen, wil hij bovendien ondergrondse garages voor 150 wagens aanleggen.

Op bouwtechnisch en stedenbouwkundig vlak, lijkt de bebouwing van dit gebied mogelijk. Vele buurtbewoners en diensten vrezen evenwel dat de waterhuishouding van dit gebied hiervan veel schade zal ondervinden. De grond zou kunnen verzakken en huizen zouden kunnen scheuren. Men vreest bovendien voor bijkomende wateroverlast elders in Kontich. Bovendien geeft het gemeentebestuur foutieve informatie over het aantal woningen dat de bouwpromotor per hectare wil bouwen. In functie van de haalbaarheid ten aanzien van de omgeving en van het verkeer wil men 34 woningen per hectare bouwen.

Een eenvoudig rekensommetje toont evenwel aan dat het bouwen van 211 woningen op een gebied van 4,3 hectare 49 woningen per hectare oplevert. Om een gunstig advies te krijgen, heeft men echter aan de regionale adviescommissie voor de streek van Antwerpen gezegd dat het om 34 woningen per hectare gaat. Ook met een aantal opmerkingen van Arohm Antwerpen heeft men geen rekening gehouden.

BPA 1 quater is met een nipte meerderheid goedgekeurd. Een lid van de meerderheid heeft zich zelfs onthouden. Omdat ze volgens de Vlaamse regering onvoldoende werden gemotiveerd, zijn op diezelfde gemeenteraad tevens drie BPA's opnieuw ter goedkeuring voorgelegd.

Door een nalatigheid van het college is de goedkeuring van deze BPA's te laat geagendeerd voor de gemeenteraad van 24 april 2001. Dit betekent dat men zich op hoogdringendheid dient te beroepen om dit punt alsnog aan de agenda toe te voegen. Aangezien de vereiste tweederde meerderheid niet is behaald, is dit punt uiteindelijk niet aan de agenda toegevoegd. Dit betekent dat het BPA-centrum vanaf 1 mei 2001 vervalt. Ik vraag me af of het BPA 1 quater, dat onder het BPA-centrum valt, dan eveneens vervalt.

Dit dossier, waarover al vaak is gediscussieerd, heeft met andere woorden reeds een lange geschiedenis. Om enige duidelijkheid te bekomen, zou ik de minister dan ook een aantal vragen willen stellen.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover het bouwen in kwelgebieden? Bestaan hier rechtstreekse richtlijnen over? Kan de dienst Stedenbouw dergelijke projecten goedkeuren zonder rekening te houden met het feit dat de bouwgrond in kwestie eigenlijk een bronnengebied is? Iedereen weet tenslotte dat de dienst Stedenbouw bijkomende maatregelen kan opleggen.

Dient men voor het bebouwen van brongebieden advies te vragen aan bevoegde instanties als Aminal? Ik wil er nogmaals op wijzen dat de waterhuishouding van een heel gebied in het gedrang zou kunnen komen.

Is een brief van een bouwpromotor vol beloftes omtrent de te bebouwen oppervlakte rechtsgeldig indien het BPA hier niets over zegt? Dit gebied valt onder het BPA-centrum, dat voor 1 mei 2001 door de gemeenteraad moest worden goedgekeurd. Aangezien dit niet is gebeurd, vraag ik me af of het wel mogelijk is om het gebied van BPA 1 quater te bebouwen.

Hoe zit het met een BPA dat op een niet recente kaart wordt ingekleurd? Het gebruik van een verouderde kaart zal immers een vertekend beeld opleveren. Al deze vragen tonen duidelijk aan dat het hier om een moeilijk dossier gaat.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, de problematiek van water en ruimtelijke ordening is in deze commissie al verschillende keren besproken. Ik wil nogmaals herhalen wat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zegt over de ruimtelijk structurende werking van fysische systemen. Dit omvat uiteraard het watersysteem.

Het spreekt vanzelf dat de instanties die de vergunning moeten verlenen dit element in de afwijging kunnen opnemen. Bij de uiteindelijke beoordeling van de opportuniteit van de vergunning dient men hier vanzelfsprekend rekening mee te houden. Dit betekent dat men eventueel beperkingen kan opleggen.

De juridische regeling van de adviesvragen over ruimtelijke plannen en stedenbouwkundige ver-

Van Mechelen

gunningen is steeds gekoppeld aan een formele afbakening van de gebiedscategorie, met name aan de gewestplannen. Dit kan gaan om een intekening op de bestemmingsplannen of om een in het kader van een andere regelgeving geografisch aangeduid gebied. Ter illustratie zou ik in dit verband willen verwijzen naar de habitatrichtlijnen, naar de Ramsargebieden en naar de vogelrichtlijnen.

Tot nu toe is er nog geen systematische aanduiding van bron- of kwelgebieden gebeurd waarmee een koppeling zou kunnen worden overwogen. Men kan zich afvragen waarin men dat precies moet opnemen. Moet dit gebeuren in een decreet op de ruimtelijke ordening, in een decreet inzake integraal waterbeleid of eventueel in het natuurdecreet? Gelet op de specifieke monitoringvereisten in het kader van de recent goedgekeurde Europese kaderrichtlijn Water, kan de omzetting hiervan in Vlaamse regelgeving daarvoor eventueel in de toekomst een basis bieden. Het is daarover trouwens dat minister Dua over enkele weken een colloquium organiseert.

Dan kom ik nu bij mijn antwoord op uw zeer specifieke vraag over Kontich. Het volledige gebied is volgens het bij koninklijk besluit van 3 oktober 1979 vastgestelde gewestplan Antwerpen bestemd als woongebied. Het is dus volledig rood ingekleurd. Een woonbestemming wordt eveneens gepland in het BPA nr.1 ter Centrum, goedgekeurd bij ministerieel besluit van 30 maart 1995. Dit plan is een derde wijziging van het BPA nr.1 Centrum, dat origineel dateert van 20 december 1955. Sedert enkele jaren loopt de procedure voor een nieuwe gedeeltelijke wijziging van het BPA nr.1 ter Centrum, het zogenaamde BPA nr.1 quater. Bij de advisering van het voorontwerpplan BPA nr.1 quater werd de reeds eerder door het gewestplan en het BPA vastgelegde woonbestemming van de gronden niet in vraag gesteld.

Alle bouwaanvragen moesten tot dusver getoetst worden aan het van kracht zijnde BPA nr.1 ter, hetwelk de gedetailleerde bestemming van het gebied aangeeft. Wanneer het BPA nr.1 ter vervalt, ingevolge de vervalregeling voor de BPA's van het

gewestplan of een gewestplanwijziging, is dit BPA uiteraard niet meer van toepassing. In afwezigheid van een BPA behoudt het gebied weliswaar de bestemming woongebied van het initiële gewestplan. Met andere woorden, als het BPA vervalt, valt men terug op de bestemming die het gewestplan in 1979 heeft gegeven, namelijk woongebied. Dat gebeurt op basis van de voorzieningen van artikel 5 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de gewestplannen.

De gemeente kan, in toepassing van artikel 14 en volgende van het gecoördineerd decreet van 22 oktober 1996, een nieuw BPA vaststellen. Zo'n nieuw BPA wordt slechts na goedkeuring door de minister van kracht. Overeenkomstig artikel 43, paragraaf 5 van het vermelde decreet kan evenwel een vergunning geweigerd worden voor een periode van drie jaar om de enige reden dat de aanvraag onverenigbaar is met een voorlopig vastgesteld BPA. Met andere woorden, indien het BPA nr.1 quater Centrum in opmaak is, kan de gemeente op basis van het voorlopig vastgestelde BPA al dan niet beslissen om bouwvergunningen te weigeren.

Het komt er hier dus eens te meer op aan om een correcte ruimtelijke afweging te maken van de bouwaanvraag die al dan niet werd ingediend. Ik geloof niet dat het de opdracht is van de minister om zich in deze commissie uit te spreken over dit soort bouwvergunningen. De stedenbouwkundig ambtenaar brengt hierover advies uit.

Als het BPA nr.1 ter vóór 1 mei niet door de gemeenteraad van Kontich werd aanvaard, dan wordt dat als dusdanig genotuleerd door de Vlaamse regering. De planologisch ambtenaar van Antwerpen zal hierover dan een verslag opstellen. Bij regeringsbeslissing wordt dit dan bekrachtigd: ofwel het behoud, ofwel het verval. Dit gebeurt op basis van het verslag van de planologisch ambtenaar.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.59 uur.*
